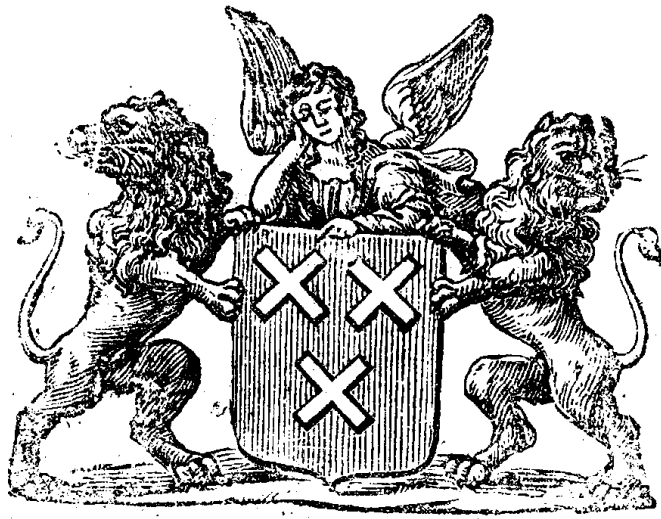

BREDASCHE

Staat-, Letterkundig-

Nieuws-

Vrijdag

COURANT,

en Wetenschappelijk

Blad.

25 September.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

BREDA. — De *Amsterdamsche Courant* van heden meldt het volgende:

» Wij hebben gisteren een woord gewaagd van eene op hand zijnde verplaatsing van een deel der binnen deze stad garvizoen houdende kavallerie; zoo men thans nader verneemt, is het op den eersten der volgende maand, dat het eerste eskadron kurassiers, afd. No. 3, van hier verplaatst zal worden naar Leiden, verwaarts het zich thans te Haarlem bevindend eskadron alsdan insgelijks verlegd zal worden.»

— De belgische senaat heeft gisteren beaardlaagd over de wet op het hooger onderwijs. Nadat de heeren *Desnoy*, *Dubois* en *Engler* het ontwerp bestreden, en de heeren *de Pelichy*, *de Man d'Hebruge* en de markies *de Rhodes* voor hetzelfde het woord gevoerd hadden, werden de algemeene beraadslagingen geloteu verklaard. In deze zelfde zitting werd het ontwerp voor de overname door het gouvernement van het kanaal van de Sambre aangenomen, en ontwikkelde de heer *Pelichy* zijn ontwerp tegen het duel.

— Eene der voornaamste brusselsche bankiershuizen is voor een paar dagen in staat van failliet verklaard; het te kort wordt op twee millioenen franken begroot.

— Heden (23 September) waren te Antwerpen de fondsen genoteerd: Belg. 100 $\frac{3}{8}$; O. Metall. 102 $\frac{3}{4}$; Sp. Perpet. 32 $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{4}$; Leening 1854, 41 $\frac{3}{4}$, 41, 41 $\frac{1}{4}$; Cortes 31 $\frac{5}{8}$, 30 $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$; Uitgest. 13 $\frac{3}{4}$; Nap. renten 91; Sicil. 93; Rom. L. 101; Id. te Antw. 97 $\frac{7}{8}$; Braz. 86.

P A R I S .

den 21den September.

De Madridsche dagbladen van den 15den dezer maken van de aftreding van den heer *de Toreno* nog geene melding. Integendeel ging het officieel dagblad voort met in den geest van het stelsel door dezen minister gevolgd, de vorderingen der revolutionnaire partij te bestrijden en te betoogen dat het koninklijk statoot aan de Spaansche natie juist zoo veel vrijheid had gegeven, als met hareu zedelijken en maatschappelijken toestand overeenkomt.

Intusschen heeft men ook bij het gouvernement bijzondere berigten van dezelfde dagteekening ontvangen, die volkomen bevestigen, dat de heer *de Toreno* zijn ontslag heeft gevraagd en dat de zamenstelling van een nieuw bestuur aan den heer *de Mendizabal* is opgedragen. Het schijnt, zegt het *Journal des Débats*, dat de heer *de Mendizabal*, bij zijne komst te Madrid heeft verklaard dat hij zich niet met een ministerie konde vereenigen, hetwelk het dekreet van den 3den waarbij de provinciale junta's worden onthouden, tot deszelfs programma had gemaakt, maar dat het bestuur vaeleer zich, terwijl het nog tijd was, moest haasten om vrijwillig den weg in te slaan, die zoo blijkbaar door de meerderheid der bevolking werd aangewezen. Na acht dagen onderhandelens heeft de heer *de Toreno* zijn ontslag gevraagd, en den heer *de Mendizabal* geheel meester gelaten, en de koningin-regentes heeft aan dezen eene onbepaalde volmagt gegeven om een nieuw ministerie zamen te stellen.

De generaal *Alava*, dus luiden dezelfde berigten, is tot president van den raad benoemd; de heer *Ramon Gil de la Quadra* tot minister van binnenlandsche zaken. De heer *Arguelles* heeft de portefeuille die hem is aangeboden, zoo men wil uithoofde van personeele bedenkingen, geweigerd, maar zich echter verbonden om den heer *de Mendizabal*, met de zijnen, te ondersteunen. Het nieuw ministerie zal dadelijk bij een manifest het stelsel bekend maken, dat hetzelfde meent te volgen.

Het dagblad *le Temps* voegt hierbij dat de generaal *Alava* het voorzitterschap zoude geweigerd hebben, en dat thans deze belangrijke post aan den nieuw benoemden minister van binnenlandsche zaken *Gil de la Quadra* is opgedragen. Men meende dat het nieuw bestuur dadelijk de cortes zoude bijeen roepen.

Het bevestigt zich voorts dat ook de bevolking van Sevillen den 2den dezer in beweging is geraakt, en bij de bezetting zoo veel ondersteuning heeft gevonden, dat men dadelijk en zonder eenigen tegenstand eene junta heeft benoemd, die voorloopig het beheer zoude voeren.

De berigten vande grenzen gewagen nog immer van de overwinning die den 11den dezer door de Karlisten werd behaald. Het verlies door de troepen der koningin geleden, wordt door sommige op 600 dooden en 1200 gekweten, door andere op 1000 man, die buiten gevecht zijn gesteld, begroot. De bezetting van Bilbao heeft zich den 12den even buiten de stad vertoond, doch is dadelijk teruggerokken; den volgenden dag zoude zij, meende men, eene nieuwe po-

ging doen om zich met den generaal *Cordova*, die van Vittoria gewacht werd, te vereenigen. Het hoofdkwartier der karlisten bevond zich den 13den te Zornosa.

Ter Bayonne zijn den 16 en 17den onderscheidene vaartuigen met vlugtelingen uit Portugalette binnengekomen.

— Heden (21 September) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont 107,85; op tijd 107,90; 3 pCt. kont. 80,50; op tijd 80,60; Nap. renten kont. 98,25; op tijd 98,30; Sp. *Guehard* 34 $\frac{3}{4}$; Perpet. 34 $\frac{3}{8}$; 3 pCt. 22 $\frac{1}{2}$; Cortes 51 $\frac{3}{4}$; Cortes Coup. 19 $\frac{1}{2}$; Uitgest. 14 $\frac{1}{2}$.

N E D E R L A N D E N .

BREDA, den 24sten September.

Van Terschelling wordt gemeld, dat aldaar den 19den een galjoen-scherpje is gestrand, hetwelk door de equipadje waarschijnlijk verlaten was; des anderendaags was men bezig de lading aan wal te brengen.

— In den *Schwabischen Merkur* vindt men het volgende aangaande de groote duitsche tolvereeniging: De aansluiting van het Groot-hertogdom Baden, van het Hertogdom Nassau en der stad Frankfurt tot de tolvereeniging, heeft het noodig gemaakt nieuwe volkstellingen in de gezamenlijk verbonden staten te doen, om ieders aandeel in het tolverdrag, naar de bevolking, voor het vervolg te regelen. In het verleden jaar bedroeg het aantal zielen, welke het tolverbond in zich besloot, reeds meer dan 25,000,000, namelijk Pruiszen met de landen tot hetzelfde behoorende, waaronder het vorstendom Waldek (met eene bevolking van 60,000 menschen) 15,444,364; het Groot-hertogdom Hessen 736,087; Keurhessen 619,524; Beijeren 4,191,478; Wurtemberg 1,649,193 (waarschijnlijk met inbegrip van het Vorstendom Hohenzollern); Saxon 1,558,153; Thüringen, met de Saxische Hertogdommen en het Groot-hertogdom Saxon-Weimar 887,944 zielen. De bevolking van de bijzondere deelen der Thüringsche vereeniging was gesteld, voor het pruisische aandeel (Erfurt) op 80,432 zielen; voor het hessisch aandeel op 24,596; Weimar en Eisenach op 224,233 Meinungen 143,933; Koburg en Gotha 126,918; Altenburg 117,492; Schwartzburg-Sondershausen 23,250; Schwartzburg-Rudolstadt 48,193; Reusz 98,895. Da thans aan het tegenwoordig Pruisische ministerie van finantien medegedeelde bevolkingsstaten, naar aanleiding der jongste volkstellingen opgemaakt, geven echter eene niet onbeduidende vermeerdering, naardien de bevolking in al de landen tot het tolstelsel behoorende in den laatsten tijd zeer toegenomen is. De jongste pogingen om de nog niet tot het tolstelsel behoorende Duitse landen tot hetzelfde over te halen, zijn niet geslaagd bij de regeringen der vorstendommen Lippe-Detmold en Lippe-Bückeburg; ook de Hanoversche regering bleef van de toetreding steeds afkeerig; ook het graafschap Schaumburg had, als geheel door vreemd gebied omgeven in de tolvereeniging niet kunnen opgenomen worden; even zoo het tot het vorstendom Waldeck behoorende graafschap Pyrmont; schoon in Brunswijk veel geneigdheid tot de toetreding bestond, was het tot nog weêrhouden, uit hoofde de met Hanover bestaande verwantschap met betrekking de regering, en dat het grootendeels van het Hanoversch gebied omgeven was; ook Oidenburg hing van Hanover af; Mecklenburg schein eerst af te wachten, wat de hanzeesteden zouden doen.

— In den *Echo Italiano* vindt men de volgende opgave van het aantal behoeftigen in eenige steden van Europa, welke opgave echter niet later schijnt te gaan dan tot het jaar 1822, sedert welk tijdstip veel kan zijn veranderd:

» Volgens zeer juiste opgaven bestaan thans in Europa 10,897,333 behoeftigen, dat is een twintigste gedeelte der gansche bevolking. Het getal werklieden, die eeniglijk leven van de opbrengst huns arbeids, en die door den meesten tegenspoed in ellende kunnen worden gestort, belooft 50,000,000, of een vijfde gedeelte van de geheele bevolking. De massa der behoeftigen wordt op zeventien millioen geschat. Londen bevat 105,000 behoeftigen op eene bevolking van 1,350,000 ingezetenen. Liverpool 27,000 op 80,000 zielen. In 1801 telde men te Weenen, op eene bevolking van 270,000 personen, 37,554 armen. In 1822 is dit getal, ten gevolge van wijze maatregelen, tot 20,581 verminderd. In 1795 waren te Koppenhagen 3400 behoeftigen op 120,000 inwoners. In 1798, tijdens de suppressie der geestelijke orden, beliep het getal behoeftigen te Rome meer dan 30,000 op eene bevolking van 147,000 zielen; dit was meer dan een vijfde gedeelte. Men heeft berekend, dat in Italië het vijf-en-twintigste gedeelte der bevolking in behoeftige omstandigheden verkeert. Venetië telde laatstelijk, op 100,000 ingezetenen, nagenoeg 70,000 armen, dat is te zeggen meer dan twee derden der bevolking. Te Berlijn had men nog onlangs op eene

bevolking van 188,000 zielen niet minder dan 12,000 armen. In het Zwitsersche kanton Glaris verkeert het vierde gedeelte der bevolking in behoeftige omstandigheden.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 21sten September.

Uit Keliqch wordt van den 15den geschreven:

Eergisteren, zondag den 13den, heeft er eene plechtige godsdienst-oefening plaats gehad. De Keizer en Koning woonden eerst de grieksche dienst bij, waarvan het indrukwekkende door de medewerking der keizerlijke zangers verhoogd werd, en hoorden daarna de evangelische leerrede, door den veldprediker Dr. Bollert uitgesproken, welke rede op al de aanwezenden eenen diepen indruk maakte. Na de plechtige godsdienst-oefening werd er wachtparade gehouden en defileerden de infanterie-regimenten voor den Koning van Pruisen. Vervolgens werd over de verschillende regimenten ruitery wapenschouwing gehouden, waarbij vooral de regimenten Cirkassiers, Kurden en Uralsche Kozakken de verwonderingswaardigste proeven van vlieg- en behendigheid gaven en de algemeene verbazing waken. Een vel papier werd op den grond gelegd, en, in vollen ren, door den ruiter, met het geweer of pistool, getakt. Met een loofelijke vaardigheid regeerden de ruiters van het Muzelmansche regiment hunne paarden; enkele paren schoten al vlietende op hunne vervolgers, wierpen zich geheel uit den zadel op zijde, om voor het vijandelijk schot gedeekt te zijn, en vielen hunne vervolgers, zoodra deze hun geweer geloat hadden, onder een woest geschreeuw weer aan. Althans vereenigden zich meerdere paren, zoodat ten laatste het gehele regiment in wilde verwarring handgemeen was, en een schrikwekkend denkbeeld gaf van de wijze van vechten dezer Aziatische volken. Niet minder buitengewoon waren de wapen-oefeningen van het regiment Uralsche Kozakken. Enkele ruiters haalden, uit een brandend hoop stroo, in vollen ren, voorwerpen die daarin geworpen waren, vanders sprongen, in eene rechte lijn voortbollende, 30 of 40 maat achter elkander, van het paard op den grond en van den grond weder in het zadel. Ten slotte deed het gehele regiment, op de paarden staande, in gesloten linie, eenen aanrid, onder een afgrijpelijk veldgeschreeuw; zoodat men hier door een geheel korps strijders zag verrigten, wat men tot nu toe slechts van enkele kaptijders aannohoud had.

De groote parade van al de russische en pruisische troepen volgde den 14den. Zij waren te vier legers afgedeeld, die te samen zestig en een half bataillon, acht-en-zestig eskadrons en honderd zes-en-dertig stukken geschut bevatten, zoodat men het geheel der manschappen op vier-en-veftig duizend man kan begrooten. De Keizer zag hier den Koning met uitgestrooken degen te gemoet en overhandigde hem het rapport, waarna zij, benevens de Keizerin en al de overige vorstelijke personen, onder de aafgebraken *huzars* der soldaten, langs de linie reden, terwijl vervolgens al de troepen, tot tweemaal toe, hen voorbij defileerden. Des middags namen de Vorsten den maaltijd bij den Koning van Pruisen. Voortdurend heerschen de grootste vriendschap en hartelijkheid onder de manschappen der beide volken, en de russische officieren en soldaten werden in haren bereidwilligheid, om het verblijf der pruisische gasten zoo aangenaam mogelijk te maken. Allen werden nimmer lang verzorgd. De Keizer heeft het raticch vleesch der soldaten verdubbeld, zoodat elk huzar thans dagelijks daarvan een pond ontvangt.

Uit Praag wordt van 15 dezer gemeld, dat de Keizer en de Keizerin van Oostenrijk den 9den te Königwarth aangekomen en door prins Metternich op dit zijn lastslot ontvangen zijn. Des middags zaten de zich daar bevindende hooge staatsambtenaren en verscheidene aanzienlijke vreemdelingen aan de keizerlijke tafel aan.

Uit verschillende streken van Bohemen trekken troepen door Praag, naar de zijde van Töplitz marcherende; zulks heeft het vermoeden eeuwigens versterkt, dat er in den omtrek van laatstgemelde plaats, tijdens het afgeen van der monarchie aldaar, wapenoefeningen door Oostenrijksche korpsen zullen gehouden worden, gelijk met de Russische te Kiliach, en met de Pruisische nabij Kapadorf en Breslau het geval is geweest.

Uit Zwitserland wordt gemeld, dat de conferentie te Lucerna over zake der roomsch-katholieke aangelegenheden, hermits hare zittingen gesloten had; men had in dezelve de regten van Aargau overhand op besloten, gemeenschappelijke pogingen in deszelfs belang bij den bisschop te doen; het ontwerp eener nieuwe kerken-verordering is aan den katholieken Vorst opgedragen. Overigens heeft men zich hoofdzakelijk aan de bepalingen van het Badensche conferentie-protocol gehouden.

Uit Rome schrijft men van den 15ten September:

Sedert eenigen tijd waren hier geruchten in omloop, welke voor de rust van Italie bezorgheid inboezemden en met de vrees voor de cholera de gemoederen in angstige spanning hield. Deze geruchten werden weder veel verminderd. De cholera schijnt ons niet eerder bij te zullen komen, en het getocht van de begerste der Fransche regering, om onderscheidene vaste punten, zoodat in de Pauleyske Staten als in het koninkrijk Napels, te bezetten, is al te ongerijnd. Waarschijnlijk hebben kwalijkzinnigen de aanwezigheid van den admiraal de Rigny en andere fevaligheden als voorwendsel gebruikt, om door dergelijke vermaats het vertrouwen tuschen verzening en vorst te verstoren. Zelfs van de vroeger vermaats bevestiging-verhooping heeft men ten heden nog geene versterking gezien, schoon dit voor stellig aannemelijk werd.

In brieven uit Napels werd gemeld, dat de Koning een korps van 10,000 man in de stad verzameld had, om verspreid met de na-

tionale garde van 6000 man, enige manoeuvres nit te voeren. Bij een koninklijk dekreet was de hertog van Campo Franco tot stadhouder van het eiland Sicilien benoemd geworden; of daardoor de post van onderkoning, welke door Prins Leopold, graaf van Syracuse, bekleed wordt, zoud vervalten, was onzeker. Deze Prins zed binnen eenige dagen van Rome naar Napels vertrokken, verwaant de admiraal de Rigny reeds afgereisd was.

Te Rome was de aarts-bisschop van Ansb, kardinaal Isoard, aangekomen; men geloofde, dat hij met een bijzonderen last van Koning Lodewijk Philips belast was.

In Beiersche dagbladen worden berichten uit Griekeland, over Triest, tot den 5den Augustus, mede gedeeld, waarin gemeld wordt, dat schon de overste Gordon met zijne mobiele kolonne in 't begin van Augustus de rooverbeenden in den omtrek van Korinthe verslagen en verstroyd had, hij nog veel te doen zou hebben eer het land geheel van de Klephten geroiverd was. In deze berigten wordt voorts als bedenkelijk voorgedragen, de gisting, welke in het land heerschte, ter zake der algemeen gevestigde meening, dat 's lands gelden op eene onbehoorlijke wijze verapild werden; men verlangde er naar eene grondwet, en wilde er den gewezen minister Kolotti weder in het bewind zien geroepen. Daarna deze bij het volk heerschte staatsman, zoo het zeggen was, wegens zijnen afkeer van de constitutionele partij, voor welke hoofd hij gehouden werd, verwijderd zoudt zijn geworden, zoo was het daartoe wel op te maken, of de regering geneigd was, aan den eerstgenoemden wensch der natie gevolg te geven. Ofschoon Kolotti volkomen hersteld was, was hij echter naar zijnen nieuwen post te Parijs nog niet afgereisd. Tusschen de Beiersche vrijwilligers en de Grieksche troepen heerschte steeds veel verbittering, en van beide zijden werd met verlangen het tijdstip te gemoet gezien, dat de eersten hunnen diensttijd zouden hebben uitgediend; zulks zoudt in het volgend jaar met de eereet aangekomenen het geval zijn.

Te Wenen waren den 15den September genoteerd: Metaal 102 1/2; 4 pCt. 98 1/2; Bankactien 132 1/2.

Granaars te Amsterdam.

WOENSDAG, den 21sten September.

TARVE. — Als voren met weinig handel: 128, 129 ff Rostocker f 160, 162; 125 roode Elve f 140; 132 Zeeuwache f 162.
ROGGE. — Als boven: 120 ff O. Overijsselsche f 122.
GARST. — In eenen doer: 112 ff O. Rostocker f 118.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, den 22sten September

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers van den 21sten Sept.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers van den 21sten Sept.
NEDERLAND, pCt.				Dito 1832	104 1/2		
Werk. Schuld 2 1/2	54 1/2	54 1/2	54 1/2	Cert. dito 1832	99 1/2		
dito dito 5	101 1/2			Obl. te Lond. 5			
Uitgestel. dito.				Cert. te Hamb. 5	99 1/2		
Kansbill. dito.	23 1/2	23 1/2	23 1/2	Ins. in Assig. 6	68 1/2		
Amort. Synd. 4 1/2	94 1/2	94 1/2	94 1/2	Certific. dito. 6	69 1/2		
Dito dito. 3 1/2	78 1/2			POLN. A. L. N. 300	120 1/2		
Schatkistbill. 4				Aand. E. N. 500	149	149 1/2	
Hand.-Maats. 4 1/2	110 1/2			Petrisse.			
Nieuwe Dito. 3 1/2	101 1/2			Dito dito R. 50.	104 1/2		
FRANKRIJK				Neg. L. 1830. 4	101		
100. Grooth. 3				Clostrswaajk.			
ENGLAND.				Aand. L. f 100.			
Dito p. 12 Aug. 3				Dito dito. 250. 4			
SPANJE.				Metalliek... 5	99 1/2	100	99 1/2
Per. B. E. Amst. 5	32 1/2	32 1/2	32 1/2	Dito L. gen... 5			
Dito f 1000. 3	19 1/2	19 1/2	19 1/2	Dito... 2	54 1/2		
Fransche Uitz. 1 1/2	13 1/2	14 1/2	13 1/2	Obl. G. d. C. 5	102 1/2	102 1/2	
Cort. B. Lond. 5	31	31 1/2	31	Dito... 4	90		
Engelsch. Uitz. 1 1/2	12 1/2			Cri. Stadsb. 2 1/2			
PORTUGAL.				Veen. B. act. 3			
Obl. te Lond. 5				N. Veen. Aand. 70 1/2	70 1/2	70 1/2	70 1/2
Dito dito 3	56 1/2	57		DEENMARKEN.			
NAPLES.				Leen te Lond. 3	77 1/2		
Gen. St. E. & B. 5				BRAZILIEN.			
Dito R. d. & C. 5				Dito Ratsch. 5	86 1/2		
Leen Lond. R. 5				Russ. Ea. Aand.			
RUSLAND.				500 Er. f			
Obl. Haas. 7 1/2	104						

**** GETROUWDE DIERE HANDEKING**

ANNA MARGARETTE KLEIN

Baba den 23. September, 1839

Bij Burgemeester van den Hervormden Godsdienst, wonende in een aangenaam gelegen Dorp, nabij 's Hertogenbosch, verlaagt men op binnse Conditie in de KOST, een of twee JONGE LIEDEN, niet boven de 15 jaren oud, of een JUVROUW of WEDUWE zonder Kinderen; — ter beoefening van Schoulonderwijs vindt men voor JONGE LIEDEN dege schoone gelegenheid.

Adres onder Letter W. bij de Spekhandelaars H. PALIER en ZONN te 's Bosch. — Brieven franco.